

Regeringens proposition

2007/08:128

Riskutbildning för körkortsaspiranter

Prop.
2007/08:128

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 19 mars 2008

Fredrik Reinfeldt

Åsa Torstensson
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att blivande förare som avser att skaffa sig förarbehörighet A, A1 eller B ska ha genomfört en utbildning som syftar till att öka kunskaperna om riskerna i trafiken, riskutbildning, innan ett förarprov för den aktuella förarbehörigheten får avläggas.

Vidare föreslås att riskutbildning endast får bedrivas efter tillstånd som meddelas av Vägverket. Ett sådant beslut ska kunna återkallas.

Vägverket föreslås utöva tillsyn över riskutbildningen.

De nya bestämmelserna träder i kraft den 1 oktober 2008. Bestämmelserna kommer att tillämpas första gången den 1 april 2009 i fråga om förare som avser att skaffa sig förarbehörighet B och den 1 november 2009 i fråga om förare som avser att skaffa sig förarbehörigheten A eller A1.

1	Förslag till riksdagsbeslut.....	3
2	Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488).....	4
3	Ärendet och dess beredning.....	7
4	Riskutbildning vid förarbehörighet.....	7
4.1	Gällande rätt.....	7
4.2	Obligatorisk riskutbildning.....	8
4.2.1	Utökad riskutbildning vid förarbehörighet B.....	8
4.2.2	Riskutbildning införs vid förarbehörigheterna A och A1.....	12
4.2.3	Riskutbildningens omfattning m.m.....	13
4.3	Tillstånd m.m.....	16
4.4	Tillsyn och bemyndiganden.....	19
5	Ikraftträdande m.m.....	20
6	Konsekvenser.....	21
7	Författningskommentar.....	23
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Riskutbildning.....	25
Bilaga 2	Promemorians lagförslag.....	26
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna över promemorian Riskutbildning.....	30
Bilaga 4	Lagförslag i utkastet till lagrådsremiss.....	31
Bilaga 5	Förteckning över remissinstanserna över utkastet till lagrådsremissen Riskutbildning för körkortsaspiranter.....	35
Bilaga 6	Lagrådsremissens lagförslag.....	36
Bilaga 7	Lagrådets yttrande.....	39
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 mars 2008.....	40

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2007/08:128

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488).

2 Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Prop. 2007/08:128

Härigenom föreskrivs i fråga om körkortslagen (1998:488) dels att 8 kap. 2 § och rubriken till 4 kap. ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas fem nya paragrafer, 3 kap. 4 a §, 4 b § och 4 kap. 12–14 §§, samt närmast före 4 kap. 12 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

4 a §

Förarprov för att få förarbehörigheten A, A1 eller B får avläggas endast om sökanden har genomgått en utbildning om sådan körning som är förenad med risker (riskutbildning).

En genomförd riskutbildning får tillgodoräknas under viss tid, dock längst till dess att körkort med den förarbehörighet som utbildningen avsett har utfärdats.

4 b §

Kravet på en genomförd riskutbildning för att få avlägga förarprov enligt 4 a § gäller inte

1. innehavare av körkort som förelagts att komma in med bevis om godkänt förarprov enligt 10 kap. 3 §, eller

2. vid körprov för att upphäva villkor med begränsning till automatväxlat fordon.

4 kap. Övningskörning

4 kap. Övningskörning m.m.

Riskutbildning

12 §

Riskutbildning som anges i 3 kap. 4 a § får bedrivas endast efter tillstånd från Vägverket.

Vägverket får ge sådant tillstånd till fysiska och juridiska personer, som med hänsyn till ekonomiska förhållanden och omständig-

heterna i övrigt bedöms ha förutsättningar att bedriva god utbildning.

13 §

Vägverket får återkalla ett tillstånd att bedriva riskutbildning om förutsättningarna enligt 12 § andra stycket inte längre finns eller om föreskrifter om riskutbildning som meddelats med stöd av 10 kap. 1 § inte iakttagits. Ett tillstånd får även återkallas på tillståndshavarens begäran.

14 §

Vägverket ska utöva tillsyn över riskutbildningen.

Tillsynen ska omfatta att förutsättningarna enligt 12 § andra stycket är uppfyllda och att föreskrifter om riskutbildning som meddelats med stöd av 10 kap. 1 § iakttas.

Den som bedriver riskutbildning ska på begäran av Vägverket lämna tillträde till lokaler samt ge upplysningar och lämna ut handlingar i den utsträckning som behövs för tillsynen.

8 kap.

2 §¹

Vägverkets beslut att vägra utfärda körkort enligt 3 kap. 1 § första stycket 2 får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. *Det samma gäller beslut enligt 4 kap. 9 § att inte bevilja tillstånd att bedriva introduktionsutbildning och beslut enligt 4 kap. 10 § att återkalla ett sådant tillstånd.*

Följande beslut av Vägverket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut att vägra utfärda körkort enligt 3 kap. 1 § första stycket 2,

2. beslut att inte bevilja tillstånd att bedriva introduktionsutbildning enligt 4 kap. 9 § eller riskutbildning enligt 4 kap. 12 §, och

3. beslut att återkalla tillstånd att bedriva introduktionsutbildning enligt 4 kap. 10 § eller riskutbildning enligt 4 kap. 13 §.

¹ Senaste lydelse 2004:1087.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Prop. 2007/08:128

Vägverkets beslut i ärende om godkännande som handledare får inte överklagas. Detsamma gäller andra beslut än som avses i första stycket i fråga om utfärdande av körkort eller traktorkort eller om förnyelse av körkort samt beslut i fråga om villkor enligt 7 kap. 3 § andra stycket.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2008.
 2. Denna lag tillämpas första gången den 1 april 2009 i fråga om förare som avser att skaffa sig förarbehörigheten B.
 3. Denna lag tillämpas första gången den 1 november 2009 i fråga om förare som avser att skaffa sig förarbehörigheten A eller A1.
 4. Redan lämnat godkännande att bedriva verksamhet vid en trafikövningsplats gäller fortfarande. Återkallelse av godkännande som beror på händelse som inträffat efter ikraftträdandet ska prövas enligt de nya bestämmelserna om återkallande av tillstånd.

Regeringen aviserade i propositionen Fortsatt arbete för en säker vägtrafik, prop. 2003/04:160, att dagens riskutbildning borde utvecklas så att den förutom riskerna med körning på halt underlag även inbegriper andra faktorer som kan påverka förarens förmåga att framföra ett fordon i trafiken.

Vid Näringsdepartementet utarbetades promemorian Riskutbildning som innehåller förslag om en utökad riskutbildning för körkortsaspiranter som avser att skaffa sig förarbehörighet B, dvs. blivande förare av personbil och lätt lastbil (dnr N2006/5357/RS). En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 1*. Promemorians lagförslag finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissvaren och en remissammanställning finns tillgängliga i Näringsdepartementet (dnr N2006/5357/RS).

Vägverket har den 19 februari 2007 inkommit med en skrivelse vilken behandlar förslag på åtgärder som avser utbildning av motorcykelförare. Bland annat förordas att det införs krav på en genomförd obligatorisk riskutbildning även för den som avser att skaffa sig förarbehörighet A eller A1, dvs. blivande motorcykelförare (dnr N2007/1916/TR).

I denna proposition behandlas förslag som tidigare presenterats i promemorian. Även förslag som avser förarbehörigheterna A och A1 behandlas i denna proposition. Till grund för propositionen ligger ett utkast till lagrådsremiss som Näringsdepartementet remitterade i december 2007 (dnr N2006/5357/RS). Lagförslagen i utkastet finns i *bilaga 4*. En förteckning av remissinstanserna finns i *bilaga 5*. Protokoll från remissammanträde, remissvaren och en remissammanställning finns tillgängliga i Näringsdepartementet (dnr N2006/5357/RS).

Körkortsförfattningarna och med dem sammanhängande författningar är föremål för en samlad översyn av 2007 års körkortsutredning, dir. 2006:119 och 2007:128. Körkortsutredningen ska redovisa uppdraget senast den 1 oktober 2008.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 28 februari 2008 att inhämta Lagrådets yttrande över det lagförslag som finns i *bilaga 6*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 7*. Lagrådet har lämnat förslaget utan erinran.

I propositionen har vissa redaktionella ändringar gjorts.

4 Riskutbildning vid förarbehörighet

4.1 Gällande rätt

Av körkortslagen (1998:488) framgår att ett godkänt förarprov måste ha avlagts för att ett körkort ska utfärdas, 3 kap. 1 § första stycket 4. Förarprovet ska enligt 3 kap. 4 § bestå av ett kunskapsprov och ett körprov. En

körkortsaspirant kan träna sig inför proven genom privat övningskörning eller övningskörning i en trafikskola. Vanligast är att körkortsaspirantens träning sker genom en kombination av privat övningskörning och trafikskolektioner. För att få övningsköra som privatist för förarbehörighet B krävs dessutom att körkortsaspiranten och dennes handledare har genomgått en introduktionsutbildning, jfr 4 kap. 5 § 3 och 7–11 §§ körkortslagen.

Redan i dag genomgår alla som avser att skaffa sig ett körkort med förarbehörigheten B en riskutbildning vid en trafikövningsplats. Utbildningen består främst av att körkortsaspiranten får insikt i att hantera körning på halt väglag och inse riskerna med att köra i alltför hög hastighet i förhållande till rådande förhållanden. En genomförd riskutbildning är en förutsättning för att få avlägga ett körprov. Således gäller att oavsett om den som avser att skaffa sig ett körkort övar som privatist eller är ansluten till en trafikskola så utgör dagens riskutbildning ett obligatoriskt moment av hans eller hennes träning och utbildning för att erhålla körkort. Riskutbildningens närmare innehåll styrs av föreskrifter som meddelats av Vägverket, jfr 8 kap. 5 § körkortsförordningen (1998:980), Vägverkets föreskrifter (VVFS 1999:23) om riskutbildning och Vägverkets föreskrifter (VVFS 2005:107) om förarprov.

När det gäller körkortsaspiranter som avser att skaffa sig förarbehörigheten A eller A1 uppställs inte något krav på att han eller hon måste ha genomgått en riskutbildning. Den utbildning som finns på området och som berör risker i samband med motorcykeltrafik förekommer vid frivillig utbildning hos trafikskola och som utbildning hos motorcykelorganisationer.

4.2 Obligatorisk riskutbildning

4.2.1 Utökad riskutbildning vid förarbehörighet B

Regeringens förslag: Förarprov för att få förarbehörigheten B får avläggas endast om sökanden har genomgått en utbildning om sådan körning som är förenad med risker (riskutbildning).

Promemorians förslag: Körprov för förarbehörigheten B får endast avläggas om sökanden vid en trafikövningsplats har genomgått en utbildning om körning som är förenad med risker (riskutbildning).

Remissinstanserna: Förslaget om en utökad riskutbildning har mottagits positivt av remissinstanserna. *Justitieombudsmannen (JO)*, *Kammarrätten i Göteborg*, *Domstolsverket*, *Länsstyrelsen i Stockholms län*, *Ungdomsstyrelsen*, *BIL Sweden*, *Sveriges Trafikövningsplaster (TÖP)* och *Skid-Car banors riksorganisation* har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran. *Vägverket*, *Statens väg- och transportforskningsinstitut (VTI)*, *Sveriges Trafikskolors Riksförbund (STR)*, *Motormännens riksförbund (M)*, *Motorförarnas Helnykterhetsförbund (MHF)*, *Kvinnoorganisationernas Samarbetsråd i Alkohol- och Narkotikafrågor (KSAN)*, *Sveriges försäkringsförbund* och *Vägtrafikinspektionen* har avstyrkt eller varit negativa till att den utökade riskut-

bildningen förläggs till trafikövningsplatserna och genomförs vid ett enda tillfälle. Även *Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF)*, *Gillinge Trafikövningsplats* och *Sveriges motorcyklister centralorganisation (SMC)* avstyrker att den utökade riskutbildningen läggs samman till ett utbildningstillfälle i anslutning till dagens riskutbildning.

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss: Överensstämmer i princip med regeringens. I utkastet förslås dock att riskutbildningen ska vara genomförd innan sökanden avlägger sitt körprov.

Remissinstanserna: En majoritet av remissinstanserna har tillstyrkt eller inte haft någon erinran mot förslaget.

Vägverket, *NTF*, *STR* och *MHF* anser att riskutbildningen bör vara genomförd innan körkortsaspiranten avlägger sitt förarprov i stället för körprovet. *Kammarrätten i Göteborg* har lämnat redaktionella synpunkter på lagförslaget.

Skälen för regeringens förslag

Krav på genomförd utökad riskutbildning

Redan i dag uppställs i princip ett krav på att körkortsaspiranten ska genomföra en riskutbildning med praktiska körmoment vid en trafikövningsplats för att få avlägga körprov för förarbehörighet B. Körkortsaspiranten betalar en avgift för att få delta vid utbildningen. Dagens riskutbildning har fungerat väl. Regeringen har tidigare aviserat att dagens riskutbildning bör utvecklas så att den förutom riskerna med körning på halt underlag även inbegriper andra faktorer som påverkar förarens förmåga att framföra ett fordon, (prop. 2003/04:160 s 82 ff.). Bakgrunden är att riskbeteenden som körning under påverkan av trötthet, alkohol och andra droger, användande av alltför hög hastighet och ett riskfyllt körsätt i övrigt är bidragande orsaker till en stor del av trafikolyckorna. Särskilt unga förare är överrepresenterade vid dödsolyckor och olyckor med svårt skadade i trafiken. Olyckorna sker oftast under kvällar och helger och inte så sällan förekommande faktorer vid olyckorna är påverkan av alkohol, trötthet och hög fart. Skadefrekvensen kan delvis anses bero på bristande kunskap, insikt, riskmedvetenhet och erfarenhet av bilkörning, delvis på åldersrelaterade faktorer som livsstil, kamratgrupp och mognadsgrad. Mycket tyder på att användning av alkohol och andra droger ökar och detta påverkar troligtvis också andelen som kör påverkade.

Det är viktigt att nya förarens attityder till riskbeteenden och kunskaper om dessa förbättras. Att utöka utbildningsmomenten i riskutbildningen vilka tar sikte på dessa faktorer har också mottagits positivt av remissinstanserna. Regeringen anser således att dagens riskutbildning bör utvecklas med ytterligare utbildningsmoment. De nya utbildningsmomenten ska fokusera på kunskaper vilka inbegriper faktorer som i samband med körning påverkar körbeteendet och ökar risken för olyckor. Nu nämnda utbildningsmoment ska inte ses som uttömmande utan även andra situationer i samband med körning som kan ha inverkan på risker för allvarliga trafikincidenter bör behandlas vid riskutbildningen. En genomförd utökad riskutbildning ska utgöra ett krav för att aspiranten

Riskutbildningen bör delas upp

I promemorian har föreslagits att riskutbildningen även fortsättningsvis ska äga rum vid de trafikövningsplatser som finns i landet. Tanken var att de utökade momenten i riskutbildningen skulle kunna genomföras vid ett tillfälle i samband med att körkortsaspiranten genomför de praktiska körmoment som förutsätter en trafikövningsplats. *Vägverket, VTI, STR, M, MHF, KSAN, Sveriges försäkringsförbund, Vägtrafikinspektionen, NTF, Gillinge Trafikövningsplats* och *SMC* har utifrån pedagogiska skäl starkt ifrågasatt lämpligheten i att den nya riskutbildningen ska genomföras vid ett tillfälle. Flera remissinstanser, däribland *Vägverket, VTI, STR, M, MHF, KSAN, Sveriges försäkringsförbund* och *Vägtrafikinspektionen* har även motsatt sig att den nya utökade riskutbildning enbart förläggs till trafikövningsplatserna.

Det kan inte nog betonas att arbetet med att vidta åtgärder som kan förväntas förbättra trafiksäkerheten är en mycket angelägen fråga. När det av trafiksäkerhetsskäl införs förändringar i körkortsutbildningen är det samtidigt angeläget att hålla en rimlig proportion mellan den enskildes intresse och trafiksäkerhetsintresset utan att det innebär en alltför stor ansträngning och höga kostnader för att erhålla ett körkort. Detta gäller inte minst för de många ungdomar som avser att skaffa sig körkort. Av central betydelse är att avsedd trafiksäkerhetseffekt kan förväntas uppnås till minsta möjliga besvär och kostnad för den enskilde.

Det kan förväntas att inläring över tid leder till ett bra utbildningsresultat eftersom möjligheten ges till både reflektion och återkoppling av det som förmedlats. Vid utbildningens utformning måste emellertid en avvägning göras mot de praktiska besvär och den kostnad det kommer att innebära för den enskilde. Detta framstår som särskilt angeläget eftersom riskutbildningen kommer att vara obligatorisk för den som avser att skaffa sig förarbehörighet B och skulle tala för att riskutbildningen bör äga rum vid ett tillfälle. Som flera remissinstanser påpekat talar emellertid starka pedagogiska skäl mot att en utökad riskutbildning alltid ska genomföras vid ett enda tillfälle. En möjlighet att dela upp utbildningen i flera delar skapar bättre förutsättningar för reflektion över de budskap som förmedlats vid olika utbildningsmoment. *VTI* har i detta sammanhang påpekat att det finns indikationer på att körkortsaspiranter upplever att dagens riskutbildning innehåller för mycket information på för kort tid. Flera remissinstanser, däribland *Vägverket, STR, Vägtrafikinspektionen* och *NTF*, har särskilt betonat att det är angeläget utifrån pedagogiska skäl att den utökade riskutbildningen är tudelad och inte genomförs vid ett och samma tillfälle. Regeringen anser att övervägande skäl talar för att dela upp riskutbildningen på fler utbildningstillfällen när den nu utökas med nya utbildningsmoment som fokuserar på risker som inte ingår i den nuvarande riskutbildningen. Det framstår inte som lämpligt att pressa in dessa nya utbildningsmoment i en väl fungerande utbildningsstruktur som redan är tämligen omfattande och krävande. Körkorts-

aspirantens samlade kunskaper om faktorer som i samband med körning påverkar körbeteendet och ökar risken för olyckor torde öka om riskutbildningen kan delas upp och vanligtvis sker vid mer än ett tillfälle. Även *TÖP* anser att en tudelning av riskutbildningen är bra men har påpekat att det med hänsyn till t.ex. geografiska förutsättningar bör vara möjligt att hålla utbildningen samlat vid ett tillfälle. Regeringen instämmer i detta och anser att det inte bör vara omöjligt att genomföra riskutbildningen vid ett och samma tillfälle.

Vem kan anordna riskutbildning

Flera remissinstanser, däribland *STR*, *M*, *MHF* och *Sveriges försäkringsförbund*, anser att ytterligare aktörer bör få bedriva riskutbildningen och har påpekat att en riskutbildning som enbart får ske vid trafikövningsplatserna missgynnar konkurrensen. Regeringen instämmer i att en begränsning av vilka aktörer som får bedriva riskutbildningen kan verka hämmande för konkurrensen. Med möjligheten att dela upp riskutbildningen finns inte längre något bärande skäl för att enbart tillåta utbildningen vid en trafikövningsplats. Viss del av riskutbildningen, den del av utbildningen som avser praktiska körmoment, kommer av naturliga skäl alltså att kräva att dessa äger rum vid en trafikövningsplats. Andra utbildningsmoment som inte är av praktisk karaktär bör kunna genomföras på annan plats hos den som är lämplig. Det kan i och för sig vara vid en trafikövningsplats men också andra aktörer som är lämpliga ska kunna bedriva utbildning som omfattar dessa moment av riskutbildningen. Regeringen anser således att de utbildningsmoment som inte kräver närvaro vid en trafikövningsplats ska kunna bedrivas av andra lämpliga utbildningsanordnare utöver de som ansvarar för trafikövningsplatserna. Vad som närmare krävs för att få bedriva riskutbildning beskrivs i avsnitt 4.3.

När ska riskutbildningen vara genomförd m.m.

I utkastet till lagrådsremissen föreslogs att körkortsaspiranten skulle ha genomgått riskutbildningen för att få avlägga sitt körprov. *Vägverket* har upplyst att integreringen mellan teori och praktik inom en snar framtid kommer att förbättras. Syftet med detta är att körkortsaspiranterna ska vara bättre utbildade när de avlägger sina prov. *Vägverket* avser därför att införa ett mera sammanhållet förarprov vilket innebär att kunskaps- och körprovet kommer att planeras in så tätt som möjligt. Meningen är att körkortsaspiranten ska ha genomfört hela sin utbildning innan han eller hon avlägger prov. *Vägverket* anser att det är lämpligare om riskutbildningen därför är genomförd innan körkortsaspiranten avlägger sitt förarprov dvs. innan både kunskaps- och körprovet. Även *NTF*, *STR* och *MHF* har instämt i att riskutbildningen ska vara genomförd innan förarprov avläggs. Det framstår som lämpligare att körkortsaspiranten har genomfört riskutbildningen innan förarprovet i stället för enbart körprovet när nu förarprovet kommer att vara mera sammanhållet. Det ligger också bättre i linje med att körkortsaspiranten ska ha genomfört och avslutat den träning och utbildning som han eller hon anser sig behöva

innan prov avläggs. Riskutbildningen ska således vara genomförd innan körkortsaspiranten avlägger sitt förarprov.

Den nu föreslagna utbildningen kommer att utgöra ett utökad obligatorium för alla som avser att skaffa sig förarbehörigheten B. Nya utbildningsmoment tillförs inom riskutbildningen som dessutom kan ske vid separata tillfällen. Kostnaderna för utbildningen kommer den enskilde att få betala. Det är viktigt att säkerställa att en effektiv körkortshandling sker till rimliga avgifter och att kostnaderna för att ta körkort hålls nere. Även den som har begränsade resurser bör ha möjlighet att skaffa sig ett körkort. Genom att flera aktörer kan komma ifråga som utbildningsanordnare skapas förutsättningar för en god konkurrens vilket förväntas vara positivt för körkortsaspiranten ur ett kostnadsperspektiv. Körkortsaspiranten kommer vidare erbjudas en ökad valfrihet vid sitt val av utbildningsanordnare jämfört med om enbart trafikövningsplatser skulle ombesörjt samtliga utbildningsmoment. Det är emellertid viktigt att avsedd trafiksäkerhetseffekt kan förväntas uppnås till minsta möjliga kostnad för den enskilde.

Kammarrätten i Göteborg har föreslagit att utkastets första och andra stycke i 3 kap. 4 a § bör slås samman. Regeringen har vid utformning av paragrafen beaktat kammarrättens redaktionella synpunkt.

4.2.2 Riskutbildning införs vid förarbehörigheterna A och A1

Regeringens förslag: Förarprov för att få förarbehörigheten A eller A1 får avläggas endast om sökanden har genomgått en riskutbildning.

Promemorians förslag: Promemorian har inte lämnat något förslag i denna del.

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss: Överensstämmer i princip med regeringens. I utkastet föreslås dock att riskutbildningen ska vara genomförd innan sökanden avlägger sitt körprov.

Remissinstanserna: *Länsstyrelsen i Stockholms län, Vägverket, Vägtrafikinspektionen, Sveriges motorcyklister centralorganisation (SMC), Moped och Motorcykelbranschens Riksförbund (McRF), Sveriges Trafikskolors Riksförbund (STR), Motorförarnas Helykterhetsförbund (MHF), Skidcar-banors riksorganisation (Skid-Car) och Föreningen Sveriges Trafikövningsplatser (TÖP)* tillstyrker förslaget. Ingen remissinstans har invänt mot förslaget. *Kammarrätten i Göteborg* har lämnat redaktionella synpunkter på lagförslaget.

Skälen för regeringens förslag: De senaste åren har antalet motorcyklar i trafik ökat kraftigt i Sverige. År 2000 fanns det 167 346 motorcyklar registrerade i trafik. Antalet registrerade motorcyklar i trafik hade år 2006 ökat till 268 793.

Att färdas med motorcykel innebär samtidigt att utsätta sig för en hög skaderisk i vägtrafiken. Vid en jämförelse mellan antalet dödade för olika färd sätt och total körsträcka framgår att transporter med motorcykel är det klart farligaste färd sättet. Riskerna för att skadas eller dödas vid olycka är betydligt högre som motorcyklist än som t.ex. bilförare. År 2000 inträffade 858 olyckor i vilka 39 förare och passagerare omkom, år

2003 inträffade 1 003 olyckor i vilka 47 förare och passagerare omkom och år 2006 inträffade 1 214 olyckor i vilka 55 förare och passagerare omkom. Antalet skadade och dödade motorcyklister har således ökat de senaste åren. Bara under åren 2003–2006 inträffade 4 298 olyckor, där minst en motorcykel varit inblandad. Av dessa olyckor slutade 205 med dödlig utgång.

Precis som är fallet vid personbilstrafik är det av största vikt att arbetet med att vidta åtgärder som kan förväntas förbättra trafiksäkerheten även förs framåt genom att öka motorcyklisters riskmedvetande. Detta är särskilt angeläget mot bakgrund av att antalet registrerade motorcyklar ökar samtidigt som antalet allvarliga olyckor blir fler. Det är viktigt att blivande motorcyklisters attityder till beteenden som är riskfyllda och kunskaper om dessa förbättras. De speciella risker som kan vara förenade med motorcykeltrafik bör därför särskilt lyftas fram. Detta gäller inte minst unga motorcykelförare som redan vid 16 års ålder kan erhålla förarbehörighet för en lätt motorcykel. Motorcykeltrafik som sker i alltför hög fart eller med för snäva marginaler innebär ofta betydande risker för både motorcyklisten själv och andra trafikanter. Även en ökad insikt av risken med att framföra motorcykel under påverkan av trötthet, alkohol och andra droger är väsentlig i sammanhanget. Som tidigare nämnts tyder mycket på att användning av alkohol och andra droger ökar i samhället och detta påverkar troligtvis också andelen som kör motorcykel påverkade. Att öka blivande motorcyklisters insikter i dessa frågor och utveckla attityder och färdigheter som är nödvändiga för att undvika risker i trafiken kan förväntas leda till bättre trafiksäkerhet. Som *SMC* har framfört bör riskutbildningen behandla faktorer som är speciella för motorcyklister t.ex. kyla. Även förhållanden som är beror på motorcykelns egenskaper som fordon bör belysas t.ex. vikten av goda säkerhetsmarginaler, kurvkörning och inbromsning. En riskutbildning som specifikt inriktar sig på motorcykeltrafik ska därför införas. Om lämpligt kan i en sådan riskutbildning även ingå praktiska moment som är anpassade till motorcykelns specifika egenskaper. En genomförd riskutbildning ska utgöra ett krav för att få avlägga förarprov för förarbehörighet A eller A1.

Kammarrätten i Göteborg har föreslagit att utkastets första och andra stycke i 3 kap. 4 a § bör slås samman. Regeringen har vid utformning av paragrafen beaktat kammarrättens redaktionella synpunkt.

4.2.3 Riskutbildningens omfattning m.m.

Regeringens förslag: En genomförd riskutbildning får tillgodoräknas under viss tid, dock längst till dess att körkort med den förarbehörighet som utbildningen avsett har utfärdats.

Krav på genomförd riskutbildning för att få avlägga förarprov gäller inte innehavare av körkort som förelagts att inkomma med bevis om godkänt förarprov på grund av medicinska skäl. Kravet gäller inte heller vid hävande av begränsning av körkorts giltighet till fordon med automatisk växelanordning.

Promemorians förslag: En genomförd riskutbildning gäller under viss tid, dock längst till dess att körkort har utfärdats. Krav på genomförd riskutbildning gäller inte innehavare av körkort som förelagts att inkomma med bevis om godkänt förarprov enligt 10 kap. 3 §.

Remissinstanserna: *Länsrätten i Örebro län* anser att det blir tydligare om det av lagtext framgår att en genomförd riskutbildning får tillgodoräknas under viss tid. *Vägverket* anser att det bör införas undantag från att genomgå en riskutbildning i samband med att ett nytt körprov för förarbehörighet B ska genomföras med manuell växellåda när föraren avser att häva tidigare villkor att enbart framföra automatväxlat fordon.

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: De remissinstanser som har uttalat sig har tillstyrkt eller har inte haft något att erinra mot förslaget.

Skälen för regeringens förslag: En genomförd riskutbildning ska inte gälla för obegränsad tid. Den kunskap och erfarenhet som körkortsaspiranten skaffar sig vid riskutbildningen är särskilt relevant för den som är nybliven innehavare av körkort. För att körkortsaspiranten ska kunna tillgodogöra sig de praktiska momenten i utbildningen är det också viktigt att han eller hon befinner sig i slutskedet av sin förarutbildning när denna genomförs. Den tid som en genomförd riskutbildning bör få tillgodoräknas för att körkortsaspiranten ska få genomföra sitt förarprov ska därför normalt vara begränsad.

Om ett körkort har blivit återkallat framstår det inte alltid som rimligt att kunna åberopa en tidigare genomförd riskutbildning. Har ett körkort återkallats och krävs dessutom ett nytt förarprov, dvs. både kör- och kunskapsprov, för att körkort ska kunna utfärdas på nytt, ska det även krävas att körkortsaspiranten genomför en ny riskutbildning. En genomförd riskutbildning ska således normalt inte kunna tillgodoräknas efter det att ett körkort har utfärdats. Det innebär t.ex. att nyblivna förare som innehar ett körkort under två års provotid och som under provotiden fått sitt körkort återkallat måste genomgå riskutbildningen på nytt före det att ett nytt förarprov avläggs, eftersom nyblivna förare vid återkallelse alltid måste avlägga nytt förarprov. Som *Vägverket* påpekat bör det av lagtexten framgå att riskutbildning får tillgodoräknas längst till dess att körkort med den förarbehörighet som utbildningen avsett har utfärdats.

För att erhålla ett körkort med en högre förarbehörighet, dvs. C, D eller E, krävs att körkortsaspiranten har eller tidigare har haft förarbehörighet B. Av 3 kap. 6 § körkortslagen följer nämligen att körkort med behörigheten C eller D endast får utfärdas för den som har körkort med behörigheten B. Om en körkortsaspirant för förarbehörighet B tidigare har haft ett körkort med behörigheterna BC, BD eller BCD får dock motsvarande behörighet utfärdas samtidigt. Enligt 3 kap. 7 § körkortslagen får körkort med behörigheterna BE, CE eller DE utfärdas endast för den som har behörighet för dragfordonet. Om körkortsaspiranten har haft ett körkort med behörighet för dragfordon och släpfordon av det slag som en ansökan avser, får dock körkort med motsvarande behörighet utfärdas samtidigt.

Av Vägverkets föreskrifter framgår att förarprov för behörigheterna C eller D endast får avläggas av den körkortsaspirant som redan avlagt ett godkänt förarprov för förarbehörigheten B. Vidare får förarprov för

förarbehörigheten E avläggas endast av den som avlagt ett godkänt förarprov för den behörighet som krävs för dragfordonet. Dessa krav gäller dock inte om körkortsaspiranten före provet har haft ett körkort med den behörighet som förarprovet avser, jfr 1–4 §§ Vägverkets föreskrifter (VVFS 2005:107) om förarprov. Det innebär att en körkortsaspirant även får sin förarbehörighet B i samband med att förarprovet för C eller D genomförs. Detsamma gäller om ett förarprov för BE genomförs och körkortsaspiranten tidigare har haft förarbehörigheten B. Bakgrunden till detta är att ett förarprov för en högre behörighet även behandlar de krav som gäller för förarbehörighet B och de specifika krav som ställs på den högre behörigheten.

Detta skulle, med det förslag som promemorian presenterade, kunna uppfattas så att den som har möjlighet att avlägga prov för även en högre behörighet t.ex. behörigheterna BE eller C, och därmed också erhåller förarbehörigheten B, inte skulle behöva genomgå någon ny riskutbildning. Samtidigt skulle en körkortsaspirant som tidigare innehaft ett körkort med t.ex. behörigheterna BC, men som efter en återkallelse av sitt körkort inte får, t.ex. på grund av medicinska skäl, återta sin behörighet C eller väljer att avstå från behörighet C behöva genomgå en ny riskutbildning innan ett förarprov för behörigheten B är möjligt att avläggas. Det framstår inte som rimligt att kunna undgå kravet på genomförd riskutbildning vid förarbehörighet B genom att avlägga ett förarprov för högre behörighet t.ex. förarbehörigheterna BE, C eller D. Regeringen anser att oavsett om en körkortsaspirant avser att skaffa sig förarbehörigheten B för första gången eller ånyo försöka få behörigheten B tillsammans med annan behörighet vid ett senare tillfälle, efter att hennes eller hans körkort blivit återkallat, så ska det krävas att en ny riskutbildning genomförs innan förarprov avläggs. Av lagtexten ska därför framgå att förarprov för att *få* förarbehörigheten B får avläggas endast om aspiranten har genomgått riskutbildningen.

Regeringen har vid lagtextens utformning beaktat *Länsrättens i Örebro län* synpunkt.

Undantag?

I vissa lägen kan det finnas skäl att inte kräva en ny genomförd riskutbildning för att få förarbehörigheten B. Detsamma gäller, som *Vägverket* har påpekat, även förarbehörigheterna A1 och A.

Det förekommer att länsstyrelsen på grund av medicinska skäl förelägger personer som redan innehar ett körkort att inkomma med ett bevis om godkänt förarprov för att utreda om fortsatt körkortsinnehav kan medges, jfr 10 kap. 3 § körkortslagen och 5 kap. 2 § andra stycket körkortsförordningen. Denna kategori av förare bör inte vara tvungna att ånyo genomgå riskutbildning för att få genomföra ett förarprov. *Vägverket* har påpekat att personer som har ett körkort som är förenat med villkor att enbart framföra automatväxlat fordon genom ett nytt körprov med manuellt växlad fordon kan häva begränsningen. Något krav på att dessförinnan ha genomgått dagens riskutbildning på nytt uppställs inte. Dessa förare ska även i framtiden vara undantagna från att ånyo genomgå riskutbildningen. Nu nämnda undantag ska framgå direkt av lagen.

Regeringen bör ha möjlighet att föreskriva om undantag från kravet att en riskutbildning måste ha genomförts för att körkortsaspiranten ska erhålla sin förarbehörighet. Det bör t.ex. vara möjligt att undanta förare som avser att skaffa sig förarbehörighet för tung motorcykel, A, om han eller hon redan *innehar* förarbehörighet för lätt motorcykel, A1 och således redan genomfört en riskutbildning för motorcykel, se avsnitt 4.4.

4.3 Tillstånd m.m.

Regeringens förslag: Riskutbildningen får bedrivas endast efter tillstånd av Vägverket.

Vägverket får ge sådant tillstånd till fysiska eller juridiska personer som med hänsyn till ekonomiska förhållanden och omständigheter i övrigt bedöms ha förutsättningar för att bedriva god utbildning.

Tillståndet att bedriva riskutbildning får återkallas av Vägverket.

Vägverkets beslut får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens. I promemorian lämnas det även förslag om att det av körkortsagen ska framgå att det ska finnas en godkänd utbildningschef vid en trafikövningsplats samt, om det behövs med hänsyn till verksamhetens omfattning, ska finnas en eller flera godkända lärare. Beslut om godkännande ska prövas av Vägverket. Ett beslut om godkännande kan bli föremål för återkallelse. Besluten kan även överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Göteborg* har haft synpunkter på lagtextens språkliga utformning.

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Flertalet remissinstanser har tillstyrkt eller inte haft någon erinran mot förslagen.

Vägtrafikinspektionen, *Motorförarnas Helnykterhetsförbund (MHF)* och *Sveriges försäkringsförbund* har haft synpunkter på hur bestämmelsen som behandlar förutsättningarna för att få bedriva riskutbildning har utformats. *Vägverket*, *Sveriges Trafikskolors Riksförbund (STR)* och *Föreningen Sveriges Trafikövningsplatser (TÖP)* anser att den som undervisar ska vara godkänd av myndighet. *Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande (NTF)* anser att helt avgörande för att nå de mål som uppställs är att lärarna har en hög kompetens och de förespråkar en trafiklärarutbildning.

Skälen för regeringens förslag: Av Vägverkets föreskrifter följer de närmare krav som ställs på dagens riskutbildning för blivande bilförare som sker vid en trafikövningsplats. En trafikövningsplats måste bland annat vara så utformad att utbildningen kan genomföras i enlighet med kursplan och mål som uppställs. Anläggningen måste även vara utformad på ett med hänsyn till säkerheten och den föreskrivna utbildningen lämpligt sätt. Vid trafikövningsplatsen ska det finnas en lämplig lokal med material för den teoretiska utbildningen och i övrigt den utrustning

som behövs för den praktiska utbildningen. Trafikövningsplatsen måste också vara godkänd av Vägverket. Av föreskrifterna framgår vidare att det ska finnas en godkänd utbildningschef som är huvudansvarig för utbildningsverksamheten samt att i förekommande fall även lärare vid övningsplatsen som blivit godkända av verket. Vilka närmare förutsättningar som krävs för att få tillstånd att bedriva verksamhet vid en trafikövningsplats samt vilken kompetens som en godkänd utbildningschef respektive lärare måste inneha är angivet i föreskrifterna. Vägverket har även möjlighet att återkalla godkännanden¹.

Bara den som har förutsättningar för att bedriva en god utbildning ska komma i fråga som utbildningsanordnare för riskutbildningen. Kunskaper om trafiksäkerhet är av särskild vikt. De närmare förutsättningar som kommer att krävas hos en utbildningsanordnare blir beroende av om utbildningen ska innehålla praktiska inslag eller enbart vara teoretiska. Även fordonsslaget kommer att påverka vilka närmare förutsättningar som kommer krävas hos utbildningsanordnaren.

För att få bedriva riskutbildning vid en trafikövningsplats ska det även fortsättningsvis krävas tillstånd. Detsamma gäller för den del av riskutbildningen som inte kräver att utbildningsmomenten sker vid en trafikövningsplats utan är teoretisk. De grundläggande förutsättningarna för att få bedriva riskutbildning bör framgå direkt av körkortslagen. Det ska därför framgå av körkortslagen att Vägverket får ge tillstånd att bedriva riskutbildning till den som med hänsyn till ekonomiska förhållanden och övriga omständigheter som krävs bedöms kunna bedriva en god utbildning. Även möjligheten att kunna återkalla ett tidigare lämnat tillstånd om riskutbildning ska regleras i lagen. Om inte lagens förutsättningar längre föreligger eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter om riskutbildning iakttas kan tillståndet komma att återkallas. Ett tillstånd får även återkallas på tillståndshavarens egna begäran.

Flera remissinstanser har haft synpunkter på hur bestämmelsen som behandlar förutsättningarna för att få bedriva riskutbildning har utformats. När de gäller det närmare förutsättningarna för att bedriva riskutbildningen t.ex. beroende på fordonsslag, i vilken omfattning samt hur utbildningen närmare bör vara organiserad så bedöms det som lämpligt att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, dvs. Vägverket, bemyndigas att utfärda ytterligare föreskrifter i dessa avseenden, se nedan avsnitt 4.4.

Vägverkets beslut att inte bevilja ett tillstånd att bedriva riskutbildning kan få kännbara konsekvenser för den enskilde utbildningsanordnaren. Sådana beslut ska därför kunna överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Även beslut om återkallelse av tidigare lämnade tillstånd ska kunna överklagas. Prövningstillstånd ska krävas vid överklagande till kammarrätten. Vid den språkliga utformning av bestämmelsen som behandlar överklaganden har *Kammarrättens i Göteborg* synpunkter beaktats.

¹ Jfr Vägverkets föreskrifter (VVFS 1999:23) om riskutbildning.

I promemorian lämnades även förslag om att det av körkortslagen skulle framgå att en utbildningschef vid en trafikövningsplats skulle vara godkänd samt, om det behövdes med hänsyn till verksamhetens omfattning, skulle det finnas en eller flera godkända lärare. Beslut om godkännande skulle prövas av Vägverket. Ett godkännande skulle kunna bli föremål för återkallelse. Det skulle även vara möjligt att överklaga beslut till allmän förvaltningsdomstol.

I det remitterade utkastet till lagrådsremiss finns inga regler om att myndighet ska godkänna en utbildningschef eller lärare. Några remissinstanser har invänt och haft synpunkter på att de personer som ska bedriva undervisningen inte längre behöver vara godkända av Vägverket. *Vägverket* har bl.a. betonat att det är viktigt att verket får möjlighet att ställa särskilda krav på den kompetens och lämplighet lärarna bör inneha för att riskutbildningen ska vara av hög kvalitet. *TÖP* anser att man inte skall göra avkall på krav att lärare och utbildningsledare skall vara godkända för att få bedriva undervisning. *STR* har påpekat att riskutbildningen ställer krav på professionella lärare och utan dessa lärare uteblir de positiva effekterna. *STR* anser att lärarna bör ha för ändamålet passande pedagogisk utbildning med grundläggande kompetens i alkohol, droger och trötthet. *STR* anser vidare att kraven som ställs på utbildningschef och lärare bör definieras i lagen.

Det är angeläget att riskutbildningen håller en hög kvalitet och att det finns möjlighet att ingripa mot bristfälliga utbildningar. När det gäller de närmare förutsättningarna för att bedriva riskutbildningen så bedöms det som lämpligt att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer, dvs. Vägverket, bemyndigas att utfärda ytterligare föreskrifter i dessa avseenden. Det innebär bland annat att de närmare krav som kommer att ställas på utbildningsverksamheten som t.ex. kvalifikationer hos undervisande och handledande personal kommer att fastställas av regeringen eller Vägverket. Dessa krav kan komma att se olika ut beroende på om undervisningen motsvaras av dagens riskutbildning vid en trafikövningsplats eller den utökade delen av riskutbildningen. Vem riskutbildningen riktar sig till, bil- eller MC-förare, kan också påverka vilka krav som lämpligen ska ställas på en lärare. Den som har tillstånd att bedriva riskutbildning måste således se till att den undervisande och handledande personalen innehar den kompetens och erfarenhet som kommer att föreskrivas. Om så inte är fallet kan tillståndet komma att återkallas. Att införa ett system med särskilda regler där varje enskild lärare ska vara föremål för en formell myndighetsprövning med godkännande för att undervisa och handleda framstår som överflödigt byråkrati. Detsamma gäller om ett särskilt reglerat provningsförfarande skulle föreslås beträffande utbildningschefer som finns hos utbildningsanordnare. Genom att tillstånd kommer att krävas för att få bedriva verksamhet med riskutbildning och dessutom möjlighet att återkalla tidigare meddelade tillstånd om verksamheten inte sköts på lämpligt sätt finns möjligheter att ställa krav på och följa upp utbildningens kvalitet. Även den tillsynsverksamhet över riskutbildningen som kommer att föreligga innebär att utbildningens förväntade kvalitet kommer att bli föremål för granskning, se avsnitt 4.4.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2006/123/EG om tjänster på den inre marknaden² behandlar de allmänna förutsättningarna för utövandet av etableringsfriheten för tjänster inom Europeiska unionen. Av direktivet framgår att tjänster på transportområdet som omfattas av avdelning V (Transporter) i EG-fördraget inte ska omfattas av tjänstedirektivets tillämpningsområde, jfr art. 2.2 d. Att tillhandahålla riskutbildning får anses utgöra en tjänst på transportområdet. Tjänstedirektivet skall således inte tillämpas på riskutbildningen.

4.4 Tillsyn och bemyndiganden

Regeringens förslag: Vägverket ska utöva tillsyn över riskutbildningens verksamhet.

Den som bedriver riskutbildning ska på begäran av Vägverket lämna tillträde till lokaler samt ge upplysningar och lämna ut handlingar i den utsträckning som behövs för tillsynen.

Regeringens bedömning: Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan meddela ytterligare föreskrifter om frågor som rör tillstånd att bedriva riskutbildning, återkallelse av tidigare meddelade tillstånd, riskutbildningens närmare innehåll, och utförmning, samt tillsyn med stöd av 10 kap. 1 § körkortslagen. Regeringen kan meddela föreskrifter om undantag från kravet på en genomförd riskutbildning.

Promemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens

Remissinstanserna: *Sveriges Trafikskolors Riksförbund (STR)* har efterlyst förslag med krav på riskutbildningens innehåll, kursplan, mål samt utbildning för lärarna. *Sveriges försäkringsförbund* saknar en närmare beskrivning av vad riskutbildningen ska innehålla.

Förslaget och bedömningen i utkastet till lagrådsremiss: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: Förslaget har inte berörts närmare av remissinstanserna.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Vägverket har i dag tillsyn över den riskutbildning som bedrivs vid trafikövningsplatserna. Regeringen anser att Vägverket även bör ansvara för tillsynen över den utökade riskutbildningen. Den som bedriver riskutbildning ska vara beredd att på begäran av Vägverket lämna tillträde till lokaler samt ge upplysningar och lämna ut handlingar i den utsträckning som behövs för tillsynen.

Dagens riskutbildning som bedrivs vid trafikövningsplatserna betonar betydelsen av hög riskmedvetenhet vid körning. Den ska belysa svårigheterna med olika typer av körning samt möjligheterna att undvika de risker som är förknippade med sådan körning. De färdighetsinriktade inslagen har med tiden kommit att begränsas och riskerna med över-

² EUT L 376, 27.12.2006, s. 36 (Celex 32006L0123).

skattning av den egna körförmågan som en följd av utbildningen belyses fortlöpande. I dagens utbildning ingår olika delmål som rör områdena självkännet, säkerhetsmarginaler, fordonsdynamik och körteknik.

Några remissinstanser har saknat en närmare redovisning av vad den nya utökade riskutbildningen ska innehålla och hur den ska utformas. Förutom riskerna med körning på halt underlag och andra särskilda förhållanden som är förknippade med risk för olyckor bör riskutbildningen även inbegripa kunskaper om faktorer som i samband med körning påverkar förarens körbeteenden och ökar risken för olyckor. Här bör särskilt förarens insikter om körning under påverkan av alkohol och andra droger eller trötthet vid körning betonas. Även andra faktorer som påverkar körbeteendet och ökar risken för olyckor bör behandlas. Som påpekats av *Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande* bör även användning av skyddssystem kunna ingå i utbildningen. Nu nämnda utbildningsmoment ska inte ses som uttömmande utan även andra situationer i samband körning som kan ha inverkan på risker för allvarliga trafikincidenter bör behandlas.

När det gäller den närmare utformningen av riskutbildningens innehåll, giltighet, tillståndshandlingen, återkallelser av tillstånd samt tillsynen över utbildningen bör regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ha möjlighet att meddela ytterligare föreskrifter. Av 10 kap. 1 § första stycket körkortslagen följer att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i körkortslagen. Ett nytt särskilt bemyndigande bedöms därför inte behöva införas i lagen för att föreskrifter ska få meddelas i nu nämnda avseenden. De närmare krav som ska gälla beträffande riskutbildningens innehåll, t.ex. kursplan och mål, bör regleras i föreskrifter som utarbetas av Vägverket. Detsamma gäller krav på utbildningsverksamheten, som t.ex. kvalifikationer hos undervisande och handledande personal, se avsnitt 4.3.

Av 10 kap. 1 § andra stycket framgår att regeringen får meddela föreskrifter om undantag från körkortslagen. Om det bedöms som lämpligt har regeringen således möjlighet att föreskriva undantag från kravet på att en riskutbildning måste ha genomförts för att körkortsaspiranten ska erhålla sin förarbehörighet.

5 Ikraftträdande m.m.

Regeringens förslag: De föreslagna ändringarna i körkortslagen träder i kraft den 1 oktober 2008.

Lagen tillämpas första gången den 1 april 2009 i fråga om förare som avser att skaffa sig förarbehörigheten B.

Lagen tillämpas första gången den 1 november 2009 i fråga om förare som avser att skaffa sig förarbehörigheten A eller A1.

Redan lämnat godkännande att bedriva verksamhet vid en trafikövningsplats gäller fortfarande. Återkallelse av godkännande som beror på händelse som inträffat efter ikraftträdandet ska prövas enligt de nya bestämmelserna om återkallande av tillstånd.

Promemorians förslag: I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2007.

Remissinstanser: Remissinstanserna har lämnat förslaget utan erinran.

Förslaget i utkastet till lagrådsremiss: Överensstämmer huvudsak med regeringens. I utkastet föreslås att lagen ska tillämpas första gången den 1 oktober 2009 i fråga om förare som avser att erhålla förarbehörigheten A eller A1.

Remissinstanserna: *Sveriges motorcyklister centralorganisation (SMC)* har påpekat att MC-säsongen normalt är slut i oktober månad. Ett lämpligare datum när de nya reglerna ska börja att tillämpas för blivande motorcyklister är den 1 mars 2010.

Skälen för regeringens förslag: De föreslagna ändringarna bedöms kunna träda i kraft den 1 oktober 2008. Från denna tidpunkt ska således Vägverket kunna utfärda tillstånd för utbildningsanordnare enligt de nya reglerna. Vägverket har i dag möjlighet att lämna godkännande att bedriva verksamhet vid en trafikövningsplats. Redan lämnat godkännande i dessa avseenden bör fortsätta gälla efter det att de nya reglerna träder i kraft. Bestämmelserna om återkallelse av godkännanden att bedriva riskutbildning beroende på händelse som inträffat efter ikraftträdandet ska prövas enligt de nya bestämmelserna.

Kravet på en genomförd riskutbildning för förare som avser att skaffa sig behörighet att framföra personbil eller lätt lastbil, förarbehörigheten B, kan naturligtvis inte ställas förrän så lång tid efter de nya reglernas ikraftträdande förflutit att utbildningsanordnarna kunnat organisera utbildningen, beslut om tillstånd meddelats av Vägverket och körkortsaspiranten fått rimlig tid att genomgå utbildningen. De nya reglerna ska börja att tillämpas på dessa förare första gången den 1 april 2009.

När det gäller den riskutbildning som ska krävas av den som avser att erhålla förarbehörighet för motorcykel bedöms att ytterligare tid behövs för att få ett utbildningssystem på plats. Kravet på en genomförd riskutbildning för förare som avser att erhålla förarbehörigheten A eller A1 ska därför tillämpas första gången den 1 november 2009.

6 Konsekvenser

Införandet av en utökad obligatorisk riskutbildning för en körkortsaspirant som avser skaffa sig förarbehörigheten A, A1 eller B kommer sannolikt att förbättra trafiksäkerheten jämfört med idag. Genom att nya förare får en bättre kunskap om riskbeteenden kan det förväntas att färre skadas och dödas i trafiken. En utökad riskutbildning med en tydlig koppling till förarprovet kan också förväntas göra att körkortsaspiranterna är bättre förberedda när provet ska genomföras. Får körkortsaspiranten lära sig vilka moment som ingår i ett trafiksäkert beteende är chansen större att han eller hon klarar både de krav som ställs vid provet och själv uppträder på ett ansvarsfullt sätt i trafiken. Dagens riskutbildning med halkbaneträning för förarbehörighet B som sker vid trafikövningsplatserna tar mellan två och fyra timmar att genomföra och kostar ungefär 1 700 kr. En riskutbildning med utökade utbildnings-

moment kommer normalt att innebära ytterligare ett utbildningsblock. Riskutbildningen kan förväntas bli dubbelt så lång som nuvarande utbildning. De utökade utbildningsmomenten kommer att medföra viss ytterligare kostnad för den enskilde. Kostnaden för det nya utbildningsblocket torde bli något lägre än vad nuvarande utbildning kostar eftersom det rör sig om en teoriutbildning som inte behöver utföras på en särskild halkbana med fordon. Vidare förväntas fler aktörer än dagens kunna komma i fråga som utbildningsanordnare för de nya utbildningsmomenten vilket kan förväntas hålla kostnaderna nere. Den tillkommande kostnaden kan närmast jämföras med den kostnad som för närvarande tas ut för introduktionsutbildningen. Av central betydelse är att riskutbildningen utformas så att avsedd trafiksäkerhetseffekt kan förväntas uppnås till minsta möjliga besvär och kostnad för den enskilde.

Den nya riskutbildning som införs för A- och A1-körkort medför också en ökad kostnad för den enskilde. Kostnaden för utbildningen ligger i samma storleksordning som den utökade riskutbildningen för B-körkort.

För Vägverkets del kommer de föreslagna reglerna innebära arbetsuppgifter med hantering av beslut som rör tillstånden för utbildningsanordnarna. Vägverket ska även utöva tillsyn över riskutbildningen. Vägverket finansierar denna del av sin verksamhet med avgifter och förslaget kommer således inte påverka verkets anslagsbehov, dock kan avgiftsnivån komma att påverkas.

Som påpekats av både Kammarrätten i Göteborg och Domstolsverket innebär införandet av en möjlighet till överklagande av Vägverkets beslut som rör tillstånden för utbildningsanordnarna att de allmänna förvaltningsdomstolarna tillförs en ny målgrupp och att måltillströmningen kommer att öka något. Det kan dock antas att det kommer att röra sig om ett litet antal mål. De budgetära konsekvenserna bör därför kunna hanteras inom befintliga anslagsramar.

Förslag till ändring i körkortslagen (1998:488)**3 kap.****4 a §**

Paragrafen är ny och behandlas i avsnitten 4.2.1 och 4.2.2.

Första stycket innehåller ett krav på att sökanden endast får avlägga förarprov för att få förarbehörigheten A, A1 eller B om han eller hon har genomgått en utbildning om sådan körning som är förenad med risker, riskutbildning. Genom kravet förväntas körkortsaspirantens kunskaper om faktorer vilka påverkar risken för trafikolyckor att förbättras. Kravet gäller även när sökanden ånyo avser att få förarbehörigheten efter en återkallelse vilken kräver att ett nytt förarprov måste genomföras.

Enligt *andra stycket* får en genomförd riskutbildning endast tillgodoräknas under viss tid. Utbildningen har som längst aktualitet till dess att ett körkort har utfärdats. Det innebär att en genomförd riskutbildning normalt inte kommer att kunna tillgodoräknas efter det att ett körkort med aktuell förarbehörighet har utfärdats. Vidare innebär det att om ett körkort har återkallats och det därefter krävs ett nytt förarprov, dvs. både kör- och kunskapsprov, för att ett körkort ska kunna utfärdas så krävs dessutom en ny genomförd riskutbildning oavsett när den tidigare riskutbildningen genomfördes. I sammanhanget kan erinras om att det i 4 b § föreskrivs om undantag från att behöva genomgå en ny riskutbildning vid vissa speciella situationer där nya körkort kommer att utfärdas samt att regeringen har möjlighet att föreskriva om undantag från lagen, jfr 10 kap. 1 § andra stycket.

4 b §

Paragrafen är ny och behandlas i avsnitt 4.2.3.

I paragrafen regleras särskilda undantag från att genomgå en riskutbildning för att få avlägga förarprov. Enligt *punkten 1* framgår att kravet på genomförd riskutbildning inte gäller innehavare av körkort som förelagts att inkomma med bevis om godkänt förarprov enligt 10 kap. 3 §. Det är här frågan om förarprov som är föranledda av en utredning om föraren uppfyller medicinska krav för fortsatta körkortsinnehav. Vidare framgår av *punkten 2* att kravet inte heller gäller vid hävande av begränsning av körkorts giltighet till fordon med automatisk växelanordning. Det innebär att personer som har körkort som är förenat med villkor att enbart framföra automatväxlat fordon inte behöver genomgå en ny riskutbildning i samband med att ett nytt körprov med ett manuellt växlat fordon genomförs för att häva villkoret.

4 kap.**12 §**

Paragrafen är ny och behandlar tillstånd att bedriva riskutbildning som anges i 3 kap. 4 a §. Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

13 §

Paragrafen är ny och behandlar återkallande av tillstånd att bedriva riskutbildning som anges i 3 kap. 4 a §. Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3.

14 §

Paragrafen är ny och behandlas i avsnitt 4.4.

8 kap.**2 §**

Paragrafen har ändrats både i sak och redaktionellt. De sakliga ändringarna består av att beslut om att inte bevilja tillstånd att få bedriva riskutbildning samt beslut om att återkalla ett tidigare meddelat beslut om att bedriva sådan utbildning får överklagas till allmän förvaltningsdomstol. Paragrafen behandlas i avsnitt 4.3. I *första stycket* har införts tre nya punkter.

I *första punkten* behandlas möjligheten att överklaga beslut att vägra utfärda körkort enligt 3 kap. 1 §. Bestämmelsen har inte ändrats i sak och återfanns tidigare i första stycket. *Andra punkten* behandlar möjligheten att överklaga beslut om att inte bevilja tillstånd att bedriva introduktionsutbildning enligt 4 kap. 9 §. Av punkten framgår att även beslut om att inte bevilja tillstånd att bedriva riskutbildning enligt 4 kap. 12 § får överklagas. Av *tredje punkten* framgår att ett beslut att återkalla tillstånd att bedriva introduktionsutbildning enligt 4 kap. 10 § får överklagas. Av punkten framgår vidare att detsamma gäller beslut om att återkalla tillstånd att bedriva riskutbildning enligt 4 kap. 13 §.

Ikraftträdande m.m.

Bestämmelserna behandlas i avsnitt 5.

I promemorian föreslås att körkortslagen (1998:488) ändras. Förslaget innebär att den som avser att avlägga körprov för förarbehörigheten B dessförinnan ska ha genomgått en obligatorisk riskutbildning. Förslaget innebär att dagens riskutbildning som sker vid trafikövningsplatser ska utökas. Förutom riskerna med körning på halt underlag och under andra särskilda förhållanden som är förknippade med risk för olyckor bör utbildningen även inbegripa kunskaper om faktorer som i samband med körning påverkar förarens körbeteenden och ökar risken för olyckor. Särskilt förarens insikt om riskfaktorer ska belysas. Den nya utvecklade riskutbildningen bör genomföras i samband med att föraren utför de praktiska körmomenten vid trafikövningsplatsen

Riskutbildningen får bedrivas av fysisk eller juridisk person efter tillstånd av Vägverket. Ett sådant beslut kan återkallas av Vägverket. Den som bedriver riskutbildning ska ha en godkänd utbildningschef vid trafikövningsplatsen. Om det behövs med hänsyn till omfattningen av trafikövningsplatsens verksamhet ska det finnas en eller flera godkända lärare. Beslut om godkännande av utbildningschef och lärare vid en trafikövningsplats prövas av Vägverket. Finner Vägverket att en utbildningschef eller lärare är olämplig får godkännandet återkallas.

Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreslås i fråga om körkortslagen (1998:488)

dels att 8 kap. 2 §, 10 kap. 1 § och rubriken till 4 kap. ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas sex nya paragrafer, 3 kap. 4 a § och 4 kap. 12–16 §§, samt närmast före 4 kap. 12 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

4 a §

Körprov för förarbehörigheten B får endast avläggas om sökanden vid en trafikövningsplats har genomgått en utbildning om körning som är förenad med risker (riskutbildning).

En genomförd riskutbildning gäller under viss tid, dock längst till dess att körkort har utfärdats.

Krav på genomförd riskutbildning gäller inte innehavare av körkort som förelagts att inkomma med bevis om godkänt förarprov enligt 10 kap. 3 §.

4 kap. Övningskörning

4 kap. Övningskörning m.m.

Riskutbildning

12 §

Riskutbildning som anges i 3 kap. 4 a § får bedrivas efter tillstånd från Vägverket.

Vägverket får ge tillstånd till fysiska och juridiska personer, som med hänsyn till ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedöms ha förutsättningar att bedriva god utbildning.

13 §

Den som bedriver riskutbildning ska ha en godkänd utbildningschef vid trafikövningsplatsen.

Om det behövs med hänsyn till omfattningen av trafikövningsplatsens verksamhet ska det finnas en eller flera godkända lärare.

Frågor om godkännande av utbildningschef och lärare vid en trafikövningsplats prövas av Vägverket.

14 §

Vägverket får återkalla ett tillstånd om förutsättningarna enligt 12 § andra stycket inte längre finns eller om föreskrifter om riskutbildning som meddelats med stöd av 10 kap. 1 § inte iakttagits. Ett tillstånd får även återkallas på tillståndshavarens begäran.

15 §

Om Vägverket finner att den som godkänts som utbildningschef vid en trafikövningsplats är olämplig eller om föreskrifter om riskutbildning som meddelats med stöd av 10 kap. 1 § inte iakttagits, får verket återkalla godkännandet. Detsamma gäller den som godkänts som lärare vid en trafikövningsplats.

16 §

Vägverket ska utöva tillsyn över riskutbildningen.

Tillsynen ska omfatta att förutsättningarna enligt 12 § andra stycket är uppfyllda och att föreskrifter om riskutbildning som meddelats med stöd av 10 kap. 1 § iakttas.

Den som bedriver riskutbildning ska på begäran av Vägverket lämna tillträde till lokaler samt ge upplysningar och lämna ut handlingar i den utsträckning som behövs för tillsynen.

8 kap.
2 §¹

Vägverkets beslut att vägra utfärda körkort enligt 3 kap. 1 § första stycket 2 får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller *beslut enligt 4 kap. 9 § att inte bevilja tillstånd att bedriva introduktionsutbildning och beslut enligt 4 kap. 10 § att återkalla ett sådant tillstånd.*

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Vägverkets beslut i ärende om godkännande som handledare får inte överklagas. Detsamma gäller andra beslut än som avses i första stycket i fråga om utfärdande av körkort eller traktorkort eller om förnyelse av körkort samt beslut i fråga om villkor enligt 7 kap. 3 § andra stycket.

Vägverkets beslut att vägra utfärda körkort enligt 3 kap. 1 § första stycket 2 får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller

1. beslut att inte bevilja tillstånd att bedriva introduktionsutbildning enligt 4 kap. 9 § eller riskutbildning enligt 4 kap. 12 §,

2. beslut att återkalla tillstånd att bedriva introduktionsutbildning enligt 4 kap. 10 § eller riskutbildning enligt 4 kap. 14 §, och

3. beslut om godkännande av utbildningschef och lärare enligt 4 kap. 13 § eller återkallelse av godkännande enligt 4 kap. 15 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Vägverkets beslut i ärende om godkännande som handledare får inte överklagas. Detsamma gäller andra beslut än som avses i första stycket i fråga om utfärdande av körkort eller traktorkort eller om förnyelse av körkort samt beslut i fråga om villkor enligt 7 kap. 3 § andra stycket

10 kap.
1 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i denna lag samt meddela föreskrifter om

1. lagens tillämpning på andra i utlandet utfärdade behörighetshandlingar som ger rätt att köra motordrivna fordon,

2. länsstyrelsens prövning av andra körkortsärenden än som anges i 7 kap.,

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i denna lag samt meddela föreskrifter om

1. lagens tillämpning på andra i utlandet utfärdade behörighetshandlingar som ger rätt att köra motordrivna fordon,

2. länsstyrelsens prövning av andra körkortsärenden än som anges i 7 kap.,

¹ Senaste lydelse 2004:1087.

² Senaste lydelse 2004:1087.

3. registrering som behövs för tillämpningen av lagen,

4. att priset för deltagandet i introduktionsutbildning som anges i 4 kap. 7 § första stycket 4 inte får överstiga viss nivå.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från lagen.

Regeringen får låta postbefordringsföretag lämna ut körkort.

3. registrering som behövs för tillämpningen av lagen,

4. att priset för deltagandet i riskutbildning som anges i 3 kap. 4 a § eller i introduktionsutbildning som anges i 4 kap. 7 § första stycket 4 inte får överstiga viss nivå.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från lagen.

Regeringen får låta postbefordringsföretag lämna ut körkort.

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2007.

2. Redan lämnat godkännande att bedriva verksamhet vid en trafikövningsplats gäller fortfarande. Återkallelse av godkännande som beror på händelse som inträffat efter ikraftträdandet ska prövas enligt de nya bestämmelserna om återkallande av tillstånd.

3. Redan lämnat godkännande som utbildningschef eller lärare vid en trafikövningsplats gäller fortfarande. Återkallelse av godkännande som beror på händelse som inträffat efter ikraftträdandet ska prövas enligt de nya bestämmelserna.

Förteckning över remissinstanserna över promemorian Riskutbildning

Justitieombudsmannen, Kammarrätten i Göteborg, Länsrätten i Örebro län, Domstolsverket, Länsstyrelsen i Stockholms län, Vägverket, Statens väg- och transportforskningsinstitut, Ungdomsstyrelsen, Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, Sveriges trafikskolors riksförbund, Motormännens riksförbund, Bil Sweden, Sveriges motorcyklisters centralorganisation, Motorförarnas Helykterhetsförbund, Föreningen Sveriges Trafikövningsplatser, Sveriges Skid-Car banors riksorganisation.

Dessutom har Kvinnoorganisationernas Samarbetsråd i Alkohol- och Narkotikafrågor, Sveriges försäkringsförbund, Gillinge Trafikövningsplats och Vägtrafikinspektionen inkommit med yttranden.

Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreskrivs i fråga om körkortslagen (1998:488)

dels att 8 kap. 2 §, 10 kap. 1 § och rubriken till 4 kap. ska ha följande lydelse,

dels att det i lagen ska införas fem nya paragrafer, 3 kap. 4 a §, 4 b § och 4 kap. 12–14 §§, samt närmast före 4 kap. 12 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

4 a §

Körprov för att erhålla förarbehörigheten B får avläggas endast om sökanden har genomgått en utbildning om körning som är förenad med risker (riskutbildning).

Detsamma gäller den som avser att avlägga körprov för att erhålla förarbehörigheten A eller A1.

En genomförd riskutbildning får tillgodoräknas under viss tid, dock längst till dess att körkort har utfärdats.

4 b §

Kravet på en genomförd riskutbildning enligt 4 a § gäller inte

1. innehavare av körkort som förelagts att inkomma med bevis om godkänt förarprov enligt 10 kap. 3 §, eller

2. vid körprov för att upphäva villkor med begränsning till automatväxlat fordon

4 kap. Övningskörning

4 kap. Övningskörning *m.m.*

Riskutbildning

12 §

Riskutbildning som anges i 3 kap. 4 a § får endast bedrivas efter tillstånd från Vägverket.

Vägverket får ge tillstånd till fysiska och juridiska personer, som med hänsyn till ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt bedöms ha förutsättningar att bedriva god utbildning.

13 §

Vägverket får återkalla ett tillstånd om förutsättningarna enligt 12 § andra stycket inte längre finns eller om föreskrifter om riskutbildning som meddelats med stöd av 10 kap. 1 § inte iakttagits. Ett tillstånd får även återkallas på tillståndshavarens begäran.

14 §

Vägverket ska utöva tillsyn över riskutbildningen.

Tillsynen ska omfatta att förutsättningarna enligt 12 § andra stycket är uppfyllda och att föreskrifter om riskutbildning som meddelats med stöd av 10 kap. 1 § iakttas.

Den som bedriver riskutbildning ska på begäran av Vägverket lämna tillträde till lokaler samt ge upplysningar och lämna ut handlingar i den utsträckning som behövs för tillsynen.

8 kap.
2 §¹

Vägverkets beslut att vägra utfärda körkort enligt 3 kap. 1 § första stycket 2 får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller beslut enligt 4 kap. 9 § att inte bevilja tillstånd att bedriva introduktionsutbildning och beslut enligt 4 kap. 10 § att återkalla ett sådant tillstånd.

Följande beslut av Vägverket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut att vägra utfärda körkort enligt 3 kap. 1 § första stycket 2,

2. beslut att inte bevilja tillstånd att bedriva introduktionsutbildning enligt 4 kap. 9 § eller riskutbildning enligt 4 kap. 12 §, och

3. beslut att återkalla tillstånd att bedriva introduktionsutbildning enligt 4 kap. 10 § eller riskutbildning enligt 4 kap. 13 §.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Vägverkets beslut i ärende om godkännande som handledare får inte överklagas. Detsamma gäller andra beslut än som avses i första stycket i fråga om utfärdande av körkort eller traktorkort eller om förnyelse av körkort samt beslut i fråga om villkor enligt 7 kap. 3 § andra stycket.

10 kap.
1 §²

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela ytterligare föreskrifter i de avseenden som anges i denna lag samt meddela föreskrifter om

1. lagens tillämpning på andra i utlandet utfärdade behörighetshandlingar som ger rätt att köra motordrivna fordon,

2. länsstyrelsens prövning av andra körkortsärenden än som anges i 7 kap.,

3. registrering som behövs för tillämpningen av lagen,

4. att priset för deltagandet i introduktionsutbildning som anges i 4 kap. 7 § första stycket 4 inte får överstiga viss nivå.

4. att priset för deltagandet i riskutbildning som anges i 3 kap. 4 a § eller i introduktionsutbildning som anges i 4 kap. 7 § första stycket 4 inte får överstiga viss nivå.

Regeringen får meddela föreskrifter om undantag från lagen.

Regeringen får låta postbefordringsföretag lämna ut körkort.

1. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2008.

2. Denna lag tillämpas första gången den 1 april 2009 i fråga om förare som avser att erhålla förarbehörigheten B.

3. Denna lag tillämpas första gången den 1 oktober 2009 i fråga om förare som avser att erhålla förarbehörigheten A1 eller A.

¹ Senaste lydelse 2004:1087.

² Senaste lydelse 2004:1087.

4. Redan lämnat godkännande att bedriva verksamhet vid en trafik- Prop. 2007/08:128
övningsplats gäller fortfarande. Återkallelse av godkännande som beror Bilaga 4
på händelse som inträffat efter ikraftträdandet ska prövas enligt de nya
bestämmelserna om återkallande av tillstånd.

Förteckning över remissinstanserna över utkastet till lagrådsremissen Riskutbildning för körkortsaspiranter

Prop. 2007/08:128
Bilaga 5

Justitieombudsmannen, Kammarrätten i Göteborg, Länsrätten i Örebro län, Domstolsverket, Länsstyrelsen i Stockholms län, Vägverket, Vägtrafikinspektionen, Statens väg- och transportforskningsinstitut, Ungdomsstyrelsen, Nationalföreningen för Trafiksäkerhetens Främjande, Sveriges Trafikskolors Riksförbund, Motormännens Riksförbund, Bil Sweden, Sveriges motorcyklisters centralorganisation, Motorförarnas Helykterhetsförbund, Föreningen Sveriges Trafikövningsplatser, Sveriges Skid-Car banors riksorganisation, Sveriges Försäkringsförbund, Moped- och Motorcykelbranschens Riksförbund.

Förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488)

Härigenom föreskrivs i fråga om körkortslagen (1998:488) dels att 8 kap. 2 § och rubriken till 4 kap. ska ha följande lydelse, dels att det i lagen ska införas fem nya paragrafer, 3 kap. 4 a §, 4 b § och 4 kap. 12–14 §§, samt närmast före 4 kap. 12 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

4 a §

Förarprov för att få förarbehörigheten A, A1 och B får avläggas endast om sökanden har genomgått en utbildning om sådan körning som är förenad med risker (riskutbildning).

En genomförd riskutbildning får tillgodoräknas under viss tid, dock längst till dess att körkort med den förarbehörighet som utbildningen avsett har utfärdats.

4 b §

Kravet på en genomförd riskutbildning enligt 4 a § gäller inte

1. innehavare av körkort som förelagts att komma in med bevis om godkänt förarprov enligt 10 kap. 3 §, eller

2. vid körprov för att upphäva villkor med begränsning till automatväxlat fordon.

4 kap. Övningskörning

4 kap. Övningskörning m.m.

Riskutbildning

12 §

Riskutbildning som anges i 3 kap. 4 a § får bedrivas endast efter tillstånd från Vägverket.

Vägverket får ge sådant tillstånd till fysiska och juridiska personer, som med hänsyn till ekonomiska förhållanden och omständig-

heterna i övrigt bedöms ha förutsättningar att bedriva god utbildning.

Prop. 2007/08:128
Bilaga 6

13 §

Vägverket får återkalla ett tillstånd att bedriva riskutbildning om förutsättningarna enligt 12 § andra stycket inte längre finns eller om föreskrifter om riskutbildning som meddelats med stöd av 10 kap. 1 § inte iakttagits. Ett tillstånd får även återkallas på tillståndshavarens begäran.

14 §

Vägverket ska utöva tillsyn över riskutbildningen.

Tillsynen ska omfatta att förutsättningarna enligt 12 § andra stycket är uppfyllda och att föreskrifter om riskutbildning som meddelats med stöd av 10 kap. 1 § iakttas.

Den som bedriver riskutbildning ska på begäran av Vägverket lämna tillträde till lokaler samt ge upplysningar och lämna ut handlingar i den utsträckning som behövs för tillsynen.

8 kap.

2 §¹

Vägverkets beslut att vägra utfärda körkort enligt 3 kap. 1 § första stycket 2 får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Detsamma gäller beslut enligt 4 kap. 9 § att inte bevilja tillstånd att bedriva introduktionsutbildning och beslut enligt 4 kap. 10 § att återkalla ett sådant tillstånd.

Följande beslut av Vägverket får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. beslut att vägra utfärda körkort enligt 3 kap. 1 § första stycket 2,

2. beslut att inte bevilja tillstånd att bedriva introduktionsutbildning enligt 4 kap. 9 § eller riskutbildning enligt 4 kap. 12 §, och

3. beslut att återkalla tillstånd att bedriva introduktionsutbildning enligt 4 kap. 10 § eller riskutbildning enligt 4 kap. 13 §.

¹ Senaste lydelse 2004:1087.

Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Vägverkets beslut i ärende om godkännande som handledare får inte överklagas. Detsamma gäller andra beslut än som avses i första stycket i fråga om utfärdande av körkort eller traktorkort eller om förnyelse av körkort samt beslut i fråga om villkor enligt 7 kap. 3 § andra stycket.

1. Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2008.

2: Denna lag tillämpas första gången den 1 april 2009 i fråga om förare som avser att skaffa sig förarbehörigheten B.

3. Denna lag tillämpas första gången den 1 november 2009 i fråga om förare som avser att skaffa sig förarbehörigheten A eller A1.

4. Redan lämnat godkännande att bedriva verksamhet vid en trafikövningsplats gäller fortfarande. Återkallelse av godkännande som beror på händelse som inträffat efter ikraftträdandet ska prövas enligt de nya bestämmelserna om återkallande av tillstånd.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2008-03-10

Närvarande: F.d. justitierådet Nina Pripp, justitierådet Marianne Lundius och regeringsrådet Karin Almgren.

Riskutbildning för körkortsaspiranter

Enligt en lagrådsremiss den 28 februari 2008 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till lag om ändring i körkortslagen (1998:488).

Förslaget har inför Lagrådet föredragits av kanslirådet Jonas Ragell.

Lagrådet lämnar förslaget utan erinran.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 19 mars 2008.

Närvarande: Statsministern Reinfeldt, statsråden Olofsson, Odell, Ask, Husmark Pehrsson, Leijonborg, Larsson, Erlandsson, Torstensson, Hägglund, Björklund, Littorin, Borg, Malmström, Billström, Adelson Liljeroth, Tolgfors, Björling.

Föredragande: Statsrådet Torstensson.

Regeringen beslutar proposition 2007/08:128 Riskutbildning för körkortsaspiranter.